

מאמר אודות פסח

"לא לזרוק רבותי!!!!"

מאת י. גולן

מהומת הניקיון בעיצומה. הבתים הפוכים על פיהם לקראת הניקיון המוחלט הצריך לשרור כאן בליל הסדר. לא פעם הופכת אותה מהומה למערבולת של ממש אצל עקרות בית "מחמירות" כשבמהלך הניקיון הפסחי, המקרצף כל טיפת צבע ומותיר את הארונות הגבוהים חפים מפרור אבק, עולים על עגלת החיסולים הלזו גם דברים שאין שום צורך לבער אותם.

מה? למה? מתי? וכמה?

כדי לעשות סדר בבלגן – פנינו אל הרב יוסף זריצקי, מומחה ידוע בכשרות, שניאות להוביל אותנו בסבך המוצרים השונים ולסדר ובעיקר למנוע אותנו מאיסור חמור של "בל תשחית"!

הרב זריצקי נדרש בכל יום לשאלות רבות מאוד בתחומי הכשרות השונים אלא שבתחום של חמץ או לא, ניראה, כי אנשים מעדיפים לפסוק לעצמם ולרוב להטריף את העסק כולו, וליתר ביטחון לזרוק.

דומה הדבר לאותו פונדקאי שהחליט להחליף את הרב ב...כלב. כל פיסת בשר שהיתה לו עליה שאלה נהג להניח לפני הכלב, וזה היה מטריף הכל ואוכל את הנתח שהגיע אליו בהיסח הדעת.

ממש כמו אותו כלב – גם הפח השכונתי, בולע אל קרבו את כל השאלות ומעולם אינו פוסק: "זה כשר!"

עם מעט ידע נוכל להותיר חלק גדול מן המוצרים בבית, למכור במכירת חמץ ולהשתמש בהם לאחר הפסח.

הרב זריצקי נחרץ מאוד בתשובותיו. לעתים התשובה כוללת שתי אותיות בלבד; כן או לא. אבל חשוב לדעת כי לתשובה כזו קדמה חקירה מקיפה, ידע שנרכש בעמל רב במשך שנים! את כל הידע הזה הוא מתמצת למילה או שתיים, לעתים משפט קצר שנועד להביא פסיקה ברורה ומדויקת לשואל המתלבט.

"אינני עונה תשובה מבלי שבדקתי את הנושא על כל מרכיביו," מדגיש הרב זריצקי, "אני נמצא בקשר רצוף עם משגיחי מפעלים, כימאים, בתי דינים, מבקר במקומות שונים כדי לראות מקרוב וכל תשובה היא בעצם סיכום של חקירה ארוכה".

הידור פרטי

מראה מדורות שריפת החמץ, העמוסות במוצרי מזון טובים וראויים, מכאיב בכל שנה את לבו. "יש היום זילות לכל נושא האוכל," הוא אומר בכאב, "מחירו אינו יקר כמו בימים עברו, ולאנשים לא ממש אכפת לזרוק קילו קמח או חבילת פתיתים אל תוך הלהבות. וכאן אני פונה אל הציבור בבקשה, עצרו לרגע אחד של מחשבה! ונסו לאבחן מה בעצם אתם עושים? הרי מי שסומך על מכירת חמץ – כמובן שיכול למכור לגוי את כל הפריטים הנזרקים כלאחר יד, ומי שלא סומך, הרי מוטב יתרום את כל הפריטים הללו לארגוני צדקה שמשוועים לקבל מצרכי מזון, ושיחלקו את המוצרים הללו אחרי הפסח למשפחות נזקקות ולא ישליך אותם למאכולת האש."

"מכירת חמץ מופיעה בשולחן ערוך," מסביר הרב זריצקי, "ואנשים רבים החליטו להתחיל לנהוג לפי החומרה של הגאון מוילנא ומנהיגים אותה על הכלל. למעשה, הגאון החמיר באופן פרטי על עצמו שלא לאכול אחרי פסח חמץ שנמכר לגוי. היתה זו חומרה פרטית בה בעת שכל היהודים, בכל העולם, אשכנזים וספרדים מכרו חמץ והשתמשו בו ללא כל פקפוק אחרי חג הפסח. אומנם," מעיר הרב זריצקי, "היו לעיתים זמנים שאנשים שנזהרו ודקדקו בהלכה העדיפו שלא להסתמך על המכירה הזו, משום שטענו כי באופן בה נעשתה היו בעיות הלכתיות. אולם כיום, מכירות החמץ מתנהלות תחת עינם הפקוחה של הפוסקים, באופן המהודר ביותר. שטר המכירה בחלק מן המקומות הוא שטר שכתב מרן הגר"ש אליישיב שליט"א בעצמו, ואחד הסעיפים בשטר הוא קנס כספי למי שמתחרט, מה שהופך אותו לרציני ומהודר, שהרי אין מדובר במכירה פיקטיבית.

מכירת החמץ הזו תופסת גם על פי חוקי המדינה כך שלא ניתן לבוא ולערער עליה!"

בכלל, הנושא של מכירת חמץ הוא סבוך ומלא בפרטים. לא כל הרוצה למכור יבוא וימכור, ויש לדעת היטב כיצד לבצע אותה. למי שרוצה ללמוד את הפרטים השונים לעומק, ממליץ הרב זריצקי על ספר חשוב של הרב טשזנר מאופקים הנקרא "שערי ימי הפסח" (בהוצאת פלדהיים).

לדידו הספר הוא ספר חובה בכל בית יהודי, כיוון שהוא מרחיב ומסביר מאוד בנושא וחשוב לקרוא אותו כדי שמושגי היסוד הללו יהיו נהירים וברורים.

אנחנו עשירים...

השאלה הנשאלת היא בעצם, למה ממעטים כל כך אנשים למכור חמץ?

"איננו מוכרים את החמץ כי אנחנו עשירים," קובע הרב זריצקי בפסקנות מהולה באירוניה, "לא אכפת לנו לזרוק חבילת פתיתים, ולהפסיד ארבעה שקלים..." חד וחלק!

"הזילות הזו במוצרי המזון גורמת לכך שאנשים היום מזלזלים במכירה."

אנחנו אמונים על חינוך שלא לזרוק לחם, מלמדים כל כך הרבה על בל תשחית ובכל זאת, הנה כאן מוצבת מולנו מראה שמוכיחה לנו עד כמה איננו מושלמים...

"הרב וואזנר שליט"א דיבר איתי לפני מספר שנים בנושא מכירת החמץ," מעיד הרב זריצקי, "והוא נתן לי דוגמא: נתאר לעצמנו מרכול המנוהל על ידי יהודי חילוני שאין לו כל מושג במכירת חמץ.

בערב פסח מגיעים אליו שני יהודים מזוקנים ושואלים האם הוא מעוניין לערוך מכירת חמץ, והאיש אכן מוכן. הוא חותם במקום המיועד וכעת הראש שלו שקט. הוא מכר את החמץ שלו לגוי. ושוב, אין לו מושגים כלל בהלכות מכירה ופרטיה.

בעל החנות לא היה בכלל אצל רב, לא עשה קניין כנדרש על פי ההלכה, ולמרות כל זאת ניתן לקנות אצלו את החמץ לאחר הפסח, בגלל שהאיסור הזה כרוך בקנס דרבנן.

מאי משמע?

חשוב לדעת שכל עניין מכירת החמץ היא מדרבנן. ולמעשה, מדאורייתא, אין מכירת החמץ מספיקה כדי לבטלו. בכל אופן, כיום אנו סומכים על פסיקת רבנן ומוכרים את החמץ, ואותה מכירה מתוארת, של יהודי חילוני שאפילו אינו מבין את כל הפרטים – היא מכירה לכל דבר. אחרי אותה מכירה, החמץ שבמרכול כבר אינו שייך לבעל הבית.

ולמה בכל זאת מוציאים ומבערים את כל החמץ מכל מקום אפשרי?

- משום שרבנן חששו שמא, אם לא יסלקו את החמץ מכל מקום, יגיעו חלילה לאכול אותו, ולכן גזרו לנקות ולהוציא את כל מה שלא נמכר ומי שמותיר חמץ כזה רבנן קונסים אותו. לעומת זאת החמץ שנמכר אינו של בעל הבית ומותר להשאירו כמובן במקום סגור ושמור שחלילה לא יבואו לקחת ממנו בחג."

<u>לדעת מתי להחמיר!</u>

אנחנו אוהבים להחמיר, לטוב ולמוטב. חשובה לנו ציצית משופרא דשופרא, תפילין שלא יהיה בהם שום שאלה, שחורות משחור, מחמירים בשמן זית זך כתית לנרות חנוכה ומחמירים כביכול, גם בדיני הפסח, חשים שהחומרה הגדולה ביותר היא – להשליך הכל לפח...

"איכשר דורא" מחייך הרב זריצקי, "הדור הוכשר לקבל עליו חומרות ואנשים ששים לקבל על עצמם יותר ממה שההלכה דורשת. וטוב שכך. אולם חשוב להבחין ולדעת את ההלכה על בוריה, לא פחות מאשר לדקדק בחומרות או במנהגי אבות. על הימים הללו של סוף הגלות נאמר: 'מקבץ נדחי עמו ישראל', זכינו וברוך ה' יש כיום בעלי תשובה רבים שאין להם מושג בסיסי בהלכה. והנה מגיע חג פסח והבעל, ששמע ממישהו בבית הכנסת ש'מחמיר' על עצמו ואינו מוכר חמץ, חפץ להידמות לו ומחליט גם הוא שלא למכור את החמץ שלו.

מעשה שהיה, ובעיצומו של חג הפסח קבלתי שיחת טלפון ממשפחה כזו, כאשר האשה מבוהלת מספרת כי שכחה שיש לה בארון למעלה דייסת סולת, וכעת אינה יודעת מה לעשות עם חבילת החמץ הזו!

'אם היית מוכרת חמץ כמו כל היהודים לא היתה כאן כל בעיה,' עניתי לה, והסברתי את הטעות השורשית בגישה. מי שרוצה להחמיר – שלא ישאיר חמץ בבית בכלל אבל ימכור! כך שאם חלילה ימצא אצלו חמץ, הרי שהבעיה נפתרה מלכתחילה! אבל לא למכור בכלל כחומרה? דבר כזה עלול להביא עמו מכשולות גדולות בהלכה!"

למעשה, היום המוצרים הפשוטים ביותר מורכבים מאוד. בכל פריט ולו הקטן ביותר יש עשרות מרכיבים שונים ומשונים שחלקם עלול להיות חמץ, כך שבעצם לא מומלץ להשאיר בבית מוצרים שעלולה להיות אתם בעיה. בכל מקרה, אם השאירו מוצר כזה וערכו מכירת חמץ כדת וכדין המוצר מותר באכילה לאחר הפסח ואין שום צורך לזרוק אותו.

<u>חשוב לשים לב!</u>

מזה שנים שכב' הרב זריצקי מתריע על כך שלפני הפסח אנשים מוציאים מן הבית הישר למתקן האשפה מוצרים טובים ויקרים, רק בגלל שאולי יש בהם משהו חמץ.

בנוסף על כך (ובהמשך לגישה הכל כך לא הגיונית,) הם מנקים היכן שלא צריך, ומבזבזים כוחות שאינם בנמצא ומגיעים לחג הפסח כשנפשם בכפם, עצבניים ומרוטים.

כדי לעשות סדר בדברים ישבו הגאון הרב רובין שליט"א יחד עם הרב זריצקי וערכו רשימת מוצרים ש<u>אין</u> לזרוק בפסח.

<u>חשוב להדגיש!</u>

בכל מקום ברשימה שנכתב "לא לזרוק" - הכוונה שאין במוצר הספציפי הזה חמץ ולא צריך גם למכור אותו - **<u>אולם כמובן שאין שום היתר לאכול ממנו בפסח, היות והוא הוכן בכלי חמץ!</u>**

<u>עוד חשוב לזכור</u> שבמוצרים יבשים כמו קטניות, אורז וכדומה, אפשר לשמור גם אריזות פתוחות ואין כל צורך למכור אותן לגוי. אבל ריבות, מיונז, חרדל, שוקולד למריחה וכדומה, כאשר הם פתוחים והשתמשו בהם בכלי חמץ, עלול בהחלט להיות שנכנסו פנימה, לתוך האריזה פרורי לחם.

אומנם, מעיקר הדין, ברור כי אין בהם פירורי לחם בכמות המצטרפת לכזית במקום אחד, אולם מוצרים פתוחים אלו - כדאי ורצוי למכור.

<u>כדאי גם לדעת:</u>

ברשימת הרכיבים המופיעה על כל מוצר, ישנה גם שורת מידע על חומרים אלרגנים. אם רשום בשורת מידע זו שאין במוצר גלוטן, אפשר לסמוך על כך שאין במוצר חמץ, משום שהיצרנים נזהרים מאוד שלא לפרסם מידע שגוי, שעלול להזיק לחולי צליאק ואחרים, הרגישים לגלוטן זאת בשל תביעות כספיות גבוהות שהם עלולים להיתבע לו ימצא במוצר מרכיב זה.

לעומת זאת, כאשר לא כתוב שהמוצר נקי מגלוטן הרי שבשום אופן לא ניתן לסמוך על רשימת הרכיבים שמפרסם היצרן!

על פי החוק הקיים, יצרן אינו חייב לפרסם רכיבים שנפחם מסך המוצר הוא רק אחוזים בודדים - 2%-5% . (הכמות משתנה ממדינה למדינה בהתאם לתקן הקיים בה).

דוגמה: לעתים כתוב ברשימת החומרים באופן סתמי: תבלינים, ואז אין לדעת האם מדובר בפלפל שחור, בצ'ילי או אולי בקמח לבן שהוסף כתבלין...

ולרשימה:

לפניכם רשימת ה"האל תזרוק!" שימו לב להערות הרשומות לצד כל מוצר ומוצר!

אגוזים- אגוזים על כל סוגיהם, אינם צריכים כשרות כלל ואין לזרוק אותם גם אם מדובר בחבילות פתוחות. בפקאן תוצרת הארץ לא קיים חשש עורלה, אבל, שימו לב, חובה לעשר אותו!

אבקות כביסה - כולל מרככי כביסה ומלבינים אינם זקוקים להכשר מיוחד לפסח. ניתן להשתמש בפסח באותן אבקות כביסה ללא צורך בתחליף.

אבקת אפיה – אין בה חמץ.

אבקות מרק- מכילות לעתים קרובות קמח, אבל הרכיבים אינם עדיין חמץ. רק כאשר שמים את האבקה במים או בתבשיל, הרכיבים הופכים לחמץ .

הערה: הרב זריצקי ברר את דרך הכנת אבקות המרק במפעלי "אוסם" ואלו התוצאות: באבקת מרק ישנו קמח שעובר אפיה וייבוש. כדי לשמור על האבקה יבשה היא מאוכסנת בתוך ניר כסף עבה, שאינו מקבל לחות. לכן, באבקות מרק ללא הכשר מיוחד לפסח אין להשתמש בפסח. שימו לב שאין בכל קופסה, צרוף של כזית במקום אחד שהופך א

ת הקמח, לו התלחלח לאיסור! כדי שיהיה כאן איסור, צריך כזית חמץ במקום אחד קרי בקופסה, ולכן לא צריך לזרוק את אבקות המרק מהבית. אבל חשוב למכור אותן במכירת חמץ.

אורז- אורז אינו חמץ ואין להגיד חס וחלילה שספרדים בפסח אוכלים חמץ. אורז אינו צריך השגחה לפסח ולמעשה אינו צריך השגחה בכל ימות השנה. הדבר כולל את האורז המגיע ממפעלים זרים מחו"ל ללא הכשר, כדוגמת אורז "בסמטי", תאילנדי ודומיו. באריזת האורז אין כל תהליך של תערובת חמץ והספרדים יכולים להשתמש בפסח לאחר שבררו אותו כהלכה. גם לדעת האשכנזים, אין לזרוק את האורז ואין צורך למכור אותו במכירת חמץ.

אינסטנט פודינג- על כל טעמיו, אינו חמץ, ואין צורך לזרוק.

במבה- האשכנזים שזורקים את הבמבה מהבית, צריכים לדעת באין שום סיבה לכך כי אין בה כל חמץ.

ג'לי- אינו חמץ על כל טעמיו.

גלידות-הגלידות הפשוטות על כל טעמיהן, אין בהם חמץ ולא צריך לזרוק אותן. יוצאות מן הכלל הן הגלידות המכילות עוגיות, וופלים וכו' שיש לגמור לפני פסח.

גרעינים ופיצוחים- פיצוחים לא קלויים אינם חמץ. אולם, הפיצוחים הקלויים ברוב החנויות נקלים בתערובת של קמח מים ומלח ומדובר בחמץ גמור!

גרעיני חיטה- גרעיני חיטה אינם חמץ. צריך לזכור שאנו אוכלים מצות מגרעיני חיטה ולכן למי שנשארו גרעיני חיטה, וכן גריסים, אפשר להשאיר אותם בבית.

דאודורנטים – אינם חמץ ומותרים לשימוש בפסח.

דבש- אין בו בעיה, לא לזרוק!

דגים- כל סוגי הדגים הטריים הנמכרים בחנויות כשרים לפסח. אפשר לשטוף היטב ולהשתמש. בעבר היו מקרים שמצאו בקרביים של הדגים לחם, אולם כיום משרד הבריאות מחייב את מגדלי הדגים בארץ שלא להאכיל את הדגים יומיים לפני הדיג כדי שקיבתם של הדגים תהיה ריקה.

דג נסיכת הנילוס - השנה אין שום בעיה של הזרקת כימיקלים בעיתיים בדג.

שימורי גפילטע-פיש - עלולים להכיל חמץ גמור וחייבים לבערם.

דיאט- באספרייטים (ממתיק מלאכותי) המצוי במוצרי הדיאט יש ודאי קטניות וחשש חמץ! ולכן הרב לנדאו והעדה החרדית אינם מאשרים לפסח שום משקה קל שהוא דיאטתי. הרב רובין נותן כשרות למשקאות דיאטטיים כאשר יש בהם חומר בשם "סוכרלוז" שכשר לפסח.

דייסת קורנפלור לתינוקות- אין בה ולו גרם אחד של חיטה כי היא מיועדת לתינוקות אלרגנים לגלוטן. אין צורך לזרוק!

ויטמינים - ברובם אינם חמץ, וגם אם כן, רובם אינם ראויים לאכילת כלב לכן אין לזרוק אותם אלא לסגור בארון. מי שחייב להשתמש בפסח בויטמינים, חשוב שישתמש רק בתוצרת הכשרה לפסח. לדעת הרופאים גם מעוברות הנוטלות פרנטל, ברזל ותחליפי ברזל, מסיבת חוסר דם, יכולות בפסח לפסוח על תוספי הברזל, משום שבחג מרובות הסעודות הבשריות והעשירות ולא ייגרם נזק, אם בימות הפסח לא ייקחו ויטמינים וברזל. כמובן יש יוצאים מן הכלל בהם הרופא מחייב לקחת.

על רוב הויטמינים של חברות "סולגר" ו"סופהרב" רשום כי אינם מכילים חיטה, גלוטן וכדומה. יש לדעת כי בכל חמשת מיני דגן מצוי גלוטן, ואם נרשם על מוצר שאין בו גלוטן משמע שהוא נקי מחמשת מיני דגן ואינו חמץ. כדי לרשום שורה זו משקיעים היצרנים הון רב, ובדיקות כימיות יקרות!

זרעוני תבלינים- כדוגמת אניס, כמון, קימל, קצח לא לזרוק אלא לסגור בארון. לא רצוי להשתמש בהם כיוון שבחנות התבלינים לפעמים משתמשים באותה כף למוצרי חמץ.

חוט דנטלי- כשר לפסח תמיד.

חומץ- יש עדות שאינן משתמשות בחומץ בגלל האותיות חמץ המצויות בשמו. חשוב להדגיש שבחומץ אין כלל חמץ, כל שכן בחומץ הסינטטי שמקורו מנפט...

חומצת לימון- מיוצרת מחיטה או מטפיוקה. בממתקים רבים מצויה חומצת לימון ולכן במקום ששמה מופיע ברשימת הרכיבים - צריך למכור מספק חמץ.

חילבה- בעברית גרגרנית- אין בה חמץ.

חלב ומוצריו- בעבר כשחלבו את הפרה ידנית, חששו שמא הגוי או היהודי אכל חמץ בשעת החליבה ולכן הכינו חלב מלפני פסח. היום אין כל אפשרות בעת החליבה ובהמשך היצור שיכנס איזשהו מרכיב, לאו דווקא חמץ, לתוך מוצרי החלב והגבינה.

יש לדעת שלא כל מוצרי החלב כשרים לפסח כי לעתים מוסיפים להם תוספות שהן בגדר קטניות שהאשכנזים אינם אוכלים, אבל לא צריך לזרוק.

חד פעמי - מפות ניילון, ניירות פרגמנט לאפיה , מנג'טים לעוגות, ניירות עטיפה לארונות ומדפים, אין בהם כל בעיה!

הרב זריצקי הלך ושאל בכל בתי הדין החשובים בירושלים ובבני ברק ותשובתם היתה חד משמעית שאין כל צורך להקפיד על כך.

חרדל – בחרדל של היום אין קמח והוא מופיע ברשימת העדה החרדית כמוצר שאין בו חמץ.

חומרי ניקיון- כולל סבון כלים, ספריי לחלונות, נוזל לניקוי רצפות וכו' אין בהם חמץ ואין צורך בהכשר לפסח. מוצרי ניקיון אינם זקוקים לכשרות בכל השנה וגם לא להכשר מיוחד לפסח.

הבעיה צצה כאשר אנשים שאין להם שום ידע בחומרי גלם, מתחילם לחשוב: הרי המים החמים שבברז נוגעים בסבון הכלים ואולי יש בו חמץ וכך הצלחת נפסלת?

פונה הרב זריצקי לאותו "חושב" ואומר לו: הרי כל הבניין שלך איננו מבוסס והוא עומד על כרעי תרנגולת. חד משמעית. בשום סבון בארץ שהרב מכיר. בכל החברות הידועות כמו נקה, שמן, פלמוליב, הוואי, פיירי ואחרות, אין ולו גרם אחד של חמץ. ואם היה, הרי הוא מתבטל לפני פסח. צריך לדעת שחמץ שהתבטל לפני פסח, הוא מבוטל. אומנם קיימת דעה של "חוזר ונעור", אבל היא אינה תופסת לגבי סבונים, משום שמדובר במוצר כימי שאין בו חמץ כלל.

טופי- בתוצרת הארץ אין חמץ. הטופי המיוצר כאן מורכב רק בסוכר ותמציות.

טחינה- מכילה שומשום טהור טחון ואין בה כל חמץ. גם לדעת האשכנזים שלא אוכלים קטניות, לא צריך למכור אותה.

יין- מיקבי הארץ כשר לפסח כל השנה.

כלים חד פעמיים, סכום חד פעמי, כוסות חד פעמי. לא נמצאו עקבות חמץ הראוי לאכילה ולכן לא צריכים כשרות לפסח. כלים חד פעמיים אינם צריכים כשרות גם לא לכל השנה.

כמון- הוא בגדר קטניות, ומעניין לדעת שיש עליו וויכוח בין הרב מחפוד לרב עמאר, האם ניתן להכשיר כמון בפסח. מרן הרב עמאר שליט"א טוען, ששדות הכמון סמוכים לשדות חיטה והרוח מעיפה גרגירי חיטה לתוך הכמון ובטחינה הוא נטחן עמם ומדובר בחמץ גמור. הרב מחפוד טוען שאפשר לברור את הכמון קודם טחינתו, ולדעתו מי שבורר כמון יכול להשתמש בו בפסח (כמובן אם הוא אוכל קטניות.) ואין הבדל בין ברירת אורז לברירת כמון. במקרה זה יעשה כל אדם כפי דעת רבותיו. עקרת בית יכולה לברור גרגירי כמון ולטחון בבית כדרך אימותיה בעבר.

כפפות לטקס- כפפות הלטקס בהם אנו משתמשים במפעלי התרופות אינן מכילות שום <u>חומר נלווה כלל. הכפפות בבתי החולים מכילות טלק שמקורו במחצב מינרל, או מטלק שמקורו מעמילנים שאינם חמץ. מותר להשתמש בפסח</u>.

ליקר – אין בו חמץ אך עלול להכיל קטניות.

מיונז- אין בו חמץ.

מים - אינם צריכים כשרות לפסח. ולכן אין צורך לקשור את הברז או לסנן. מים מינראליים מחברת נביעות או מי עדן, לא צריכים כלל כשרות לפסח. ולכן אם אין להשיג בקבוקים עם תווי כשרות אפשר לשתות מים ללא כשרות לפסח, ללא כל בעיה.

מיץ לימון- בדרך כלל עשוי ממים, מרכז לימון ומחומר משמר. במקרה כזה אין לזרוק את מיץ הלימון.

מנג'טים - לעוגיות אין כל בעיה וגם לא צריך כשרות כל השנה.

מפיונים - אין כל בעיה לפסח ולא צריך לחפש מפיונים עם תווית של כשרות לפסח.

מרגרינה- עשויה מקטניות אך אין בה חמץ. לדעת האשכנזים יש לסגור בארון.

משקאות חריפים- במשקאות מתוצרת הארץ אין חמץ ואין לזרוק, למעט ויסקי, בירה וודקה טקילה שהם חמץ. משקאות חריפים מחו"ל הם בגדר חמץ גמור ויש למכור אותם. הכלל הוא שאין לשתות שום משקה חריף בפסח שאין עליו הכשר מיוחד לפסח.

מזון תינוקות – מטרנה, סימילאק, בביבי לאק וסוגים אחרים אין בהם חמץ. במדריך העדה החרדית יש רשימה ארוכה של תחליפי חלב אם שכתוב שלא ידוע אם יש או אין בהם חמץ, לרב זריצקי ידוע שאין בהם כלל חמץ והוא טוען בצורה גורפת שבכל תחליפי חלב אם לתינוקות אין חמץ, פרט כמובן לדייסות ששם צריך להשגיח.

ניר כסף- ניילונים, מפות ניילון חד פעמיות, תבניות אלומיניום, אין בהם חמץ ואינם זקוקים לכשרות בכל השנה. היו שמועות ששמים בין קפלי מפות הניילון אבקת חמץ כדי שיקל לפתוח את הקפלים והם לא יידבקו. חשוב לדעת שהדבר לא היה ולא נברא. חד משמעית אין כל אבקת חמץ במפות הניילון.

ניר פרגמנט לאפיה- אין בעיה לפסח.

סוכר- אינו חמץ והוא כשר לפסח כל השנה. כל המפעלים בארץ ובעולם בהם נארז הסוכר מקפידים שלא להכניס אוכל לקווי היצור. יש חדרי אוכל נפרדים ורק שם מותר לאכול. יש המקפידים לאכול בפסח רק סוכר בקוביות, אולם מדובר במנהג. הבעיה היא שבמרכולים הסוכר נמצא לרוב ליד הקמח, וחוששים שמא שקית קמח נקרעה וקמח עף על הסוכר, ובפסח קמח אוסר במשהו. כך ייתכן שאדם ישתה קפה וייקח כפית סוכר ובה גרגיר אחד של קמח, הגרגיר יחמיץ בקפה, והחמץ בפסח אינו בטל אפילו באלף. חשוב לזכור שבכל השנה איסור בטל ברוב. אם טיפת חלב נשפכה לסיר בשר היא בטלה בשישים. אבל בפסח, החמץ אינו מתבטל. לכן נזהרים לקנות סוכר כשר לפסח. אבל מעיקר הדין, בסוכר עצמו אין בעיה.

סוכר וניל- אין בו חמץ ואפילו לא צריך הכשר מיוחד לפסח. אבל לא פעם מקומו של סוכר הוניל הוא ליד הקמח ולעיתים נשפך מעט קמח על האריזות, אבל אם מדובר באריזות נקיות וארוזות, אין לזרוק.

סילאן- אין בעיית חמץ לא לזרוק.

סבון גוף- אינו חמץ ואינו צריך הכשר.

עופות- אפשר לקנות עופות טריים גם ללא כשרות לפסח וכל שכן שלא לזרוק. בעבר מצאו בזפק העופות חיטה גם לאחר שהעופות עברו שטיפה. כיום ההוראה למגדלי העופות היא, שחודש לפני פסח מאכלים אותם בתערובת שאין בה חמץ ואין כל בעיה בעופות טריים.

עמילן- מצוי במפות מבד. יש אנשים שלא משתמשים בפסח במפות מבד שהמכבסה עמלנה. למעשה, אין בעיה בעמילן במכבסות. כיום המכבסות משתמשות בדבק פלסטי מהול במים כדי להקנות נוקשות לחולצות ומפות בד ולא מדובר בחמץ.

פילטרים של מסנני מים- עד כה לא נמצא כל חמץ או בעיה בפילטרים של המים. הרב זריצקי נזכר שראה באחת השנים הכשר של אחד הבד"צים לפילטרים. הוא הרים טלפון לנותן ההכשר ואמר לו שלמיטב ידיעתו, אין כל מרכיב של חמץ ומדוע נתנו הכשר לפילטרים לפסח.

סיפר אותו רב כי אחד היצרנים פנה אליהם והתעקש לקבל תעודת כשרות לפסח, גם לאחר שנאמר לו שאין חמץ. אחרי שראו שהוא מתעקש, נתנו לו תעודת כשרות. למחרת הלך היצרן ופרסם כי הוא היצרן היחיד בעולם שיש לו פילטרים למים כשרים לפסח.

תופעה דומה קיימת במפיות הניר או במוצרים שהיצרנים מתעקשים לקבל עליהם תעודות כשרות למרות שאין כל מרכיב חמץ במוצר או בתהליך ייצורו.

פירות יבשים- מהארץ ומהעולם אין כל צורך לזרוק ואין בהם גרם אחד של חמץ. לדעת הרמ"א המנהג הוא שלא לאכול פירות יבשים מכיוון שבזמנו הכילו חמץ. כיום בשום פרי יבש אין חמץ. החומר הלבן על התאנה, שאנשים חושבים בטעות לקמח, מקורו בסוכר תאנה. בשזיפי מירון "שזיפרון" הייבוש נעשה בשמש. גם בתמרים מבריקים בהכשר של הרב דידי - הברק מקורו בגלוקוז תירס ולא בחמץ. הכלל הוא, שפירות יבשים ללא הכשר לפסח, אין לאכול, אולם גם לא לזרוק.

פריכיות אורז- בדרך כלל אינן חמץ, אולם יש פריכות העשויות עם תוספת של סובין, שיבולת שועל או חמשת מיני דגן. ולכן יש לסגור ולמכור. לאוכלי קטניות יש הכשרים מיוחדים לפריכיות של אורז בפסח.

צבעי מאכל- אין בהם חמץ.

צ'יפס- אינו חמץ גם החבילות ללא כשרות מיוחדת לפסח.

צ'יקו- תחליף קפה העשוי מעולש לא צריך לזרוק.

קוסמטיקה- מייקאפ, רימל, תוחמים - אין בהם כל בעיה. בנוגע לשפתונים (ליפסטיק בלעז,) הרב זריצקי בקש מכימאי, בשם רבי אברהם מאיר מחברת טבע, שיבדוק מוצרים אלו מחברות ידועות בארץ (ג'ד, לוריאל, קרליין, וולף, רבלון וכו') ושיכתוב על כל מוצר מה הוא מכיל ומה האחוזים של כל רכיב במוצר. לאחר בדיקה התקבלה תשובה כי מתוך מאה ועשרים הרכיבים של כל מוצר כזה יש 5-6 רכיבים שהם ספק חמץ או ספק קטניות. האחוז שהופיע היה בפרומילים! כשכל רכיב בעייתי היה בין 3-6 פרומיל. ועוד, מדובר בחומר שנפגם שאי אפשר לאכול כמובן.

עם התוצאות הללו נכנס הרב זריצקי לרב וואזנר שליט"א, והראה לו אותם. הרב בחן את התוצאות, צחק ואמר: "נו אז מה הבעיה? אל תכתוב כשר למהדרין, תכתוב כשר לפסח." הכלל העולה מכך שאין לזרוק מוצרים אלו וניתן להשתמש בפסח.

קופסאות שימורים- אין בשימורים חמץ חוץ מקופסאות של צ'ולנט (חמין) מבושל שמכיל חמץ.

קוקה קולה- קולה זירו אין בה חמץ.

קטשופ- אין בו כל חמץ.

קינואה- סוג של קטנית ואינו מחמשת מיני דגן כפי שיש הטועים לחשוב. ברכתו פרי האדמה ואפשר לאכול בפסח, למי שאוכל קטניות, כמובן אחרי ברירה.

קמח - כתוב בשו"ע שבמידה ואין להשיג קמח כשר לפסח מותר לאפות מצות מקמח שבשוק. גם בזמן החזו"א, שהשרו את החיטה במים כדי לספוג לחות לפני הטחינה, החזו"א לא הכריע שקמח זה חמץ. כיום החיטה עוברת רק התזה לפני הטחינה, ואין לה את הסימנים של התורה, של חיטה חמוצה. לכן למי שנשאר קמח שלא יזרוק. כמובן שלא נשתמש בקמח בפסח, אבל אפשר להשאיר בארון ומי שחושש ימכור במכירת חמץ.

קסמי שיניים- כשרים לפסח כל השנה

קפה- נמס, מגורען על כל סוגיו אינו חמץ. קפה טורקי עלול להכיל קטניות אך אינו חמץ. קפה על כל סוגיו: נמס, מגורען, אינו צריך כשרות בכל השנה.

קקאו- אינו חמץ.

קטניות- <u>קטניות אינן חמץ!!!!</u>

חשוב להדגיש שאחינו הספרדים אינם אוכלים בפסח חמץ! חלילה וחס לומר זאת! הספרדים אוכלים כשר למהדרין! בזמן המלחמה כשלא היה מה לאכול, התירו גם לאשכנזים לאכול אורז. ולכן אין לזרוק מהבית קטניות. הרב זריצקי עצמו משאיר בבית את כל הקטניות. אשכנזים לא אוכלים קטניות, אך לא מחשש לחמץ אלא מדובר בגזירת הגאונים שמא יתחלף גרגיר אורז בחיטה.

רוטב סויה- עשוי מקטניות. יש סוגים שונים המכילים חומרים שונים. היכן שכתוב כי אינו מכיל גלוטן הרי שאינו חמץ ולא לזרוק בפסח.

ריבות – אינן חמץ על כל סוגיהן.

ריץ'- לא לזרוק אין בו שום מרכיב של חמץ.

שוקולד – אינו חמץ למעט שוקולדים שיש בהם רכיבי חמץ כוופלה ועוגיות.

שוקולית- מכיל קטניות אך אינו חמץ ואין לזרוק.

שיבולת שועל - כחומר גלם אינו חמץ רק במגעו עם מים נהפך לחמץ. הרב ווסטהיים נותן הכשרות של בד"ץ מנצ'סטר אמר לרב זריצקי על קווקר כי אינו חמץ. גרגיר שיבולת השועל עובר מעיכה במכבש ואין בייצור הקווקר שום תהליך של הרטבה או לחות. כמובן שאסור להשתמש בקווקר בפסח, אבל, קווקר בצורתו הגולמית,אינו חמץ ולכן לא צריך לזרוק אותו, אלא ניתן לשמור לאחר הפסח.

שלגוני קרח- אין בהם חמץ ולא לזרוק.

שמרים- טריים או יבשים אינם חמץ. אומנם הם מחמיצים את העיסה, אך בעצמם אינם חמץ. לא צריך לזרוק.

שמן נבט חיטה- נשים רבות נרתעות להשתמש בתכשירי קוסמטיקה בפסח בגלל שכתוב ברכיבים שיש בהם שמן נבט החיטה. יש תשובה של הרב אליישיב ששמן נבט חיטה אינו חמץ. לדעתו זה פגום לגמרי ואינו ראוי כלל למאכל. הרב זריצקי מוסיף שהנבטת החיטים כיום אינה דומה להנבטה של פעם. בעבר, כילדים, לקחנו שעועית או חומוס על מצע צמר גפן והנבטנו אותם ואז אנשים אמרו בצדק שאם כך מנביטים חיטה הרי שמדובר בחמץ גמור כיום כל הנבטים שקונים, גדלים בהנבטה ללא מים שנעשית באמצעות מיזוג אויר בתנאים מיוחדים. את הנבט הזה לוקחים ומזה עושים שמן. אנשים שומעים חיטה, נבהלים ואינם זוכרים שאנו אוכלים מצות מחיטה!

שלווה- מדהים לשמוע שלוה אינה חמץ. בעל מפעל חרדי סיפר לרב זריצקי שהחיטה נלקחת כשהיא יבשה, השלוה עוברת תהליך של חום שגורם לה להתנפח לצורה המוכרת. ואין בתהליך כל מגע עם מים. אנשים רבים אינם יודעים זאת והפועל היוצא הוא ששלוה לא צריך לזרוק.

שמפו – על כל סוגיו, מרככי שיער,קרם לחות, קרם גוף - אין לזרוק ניתן להשתמש באותן אריזות גם בפסח ולא צריך להחליף.

תבלינים- לא לזרוק ניתן להשאיר סגור בארון.

תה- על כל סוגיו אינו חמץ ואף אין צורך בכשרות לפסח. בחליטות צמחים יש בעיה, אין לזרוק אבל גם לא להשתמש בפסח.

תפוחי עץ- נוהגו למרוח על התפוחים שלק - ציפוי מבריק שאיננו כשר. כיום תפוחי עץ מתוצרת הארץ מצופים בציפוי כשר, אולם בתפוחים תוצרת חו"ל השלק אינו כשר וחייבים לשטוף או לקלף. בעיה דומה יש גם בפרי הדר מתוצרת הארץ. הברק שעליו איננו כשר, ולכן אין לגרד את הקליפה לעוגות או להכין פירות מוכרים מהקליפה ללא שטיפה וקרצוף בסקוטש ונוזל ניקוי.

תרופות- לפי הוראת הרבנים חולה כרוני שסובל מאי ספיקת לב, לחץ דם גבוה, סוכרת וכו', חייב להמשיך לקחת את כל התרופות בהם הוא משתמש בכל ימות השנה. ככלל כל חולה כרוני שלוקח תרופות קבועות אסור שיפסיק לקחתן.

הרב מנחם רוזנברג, רב קופ"ח כללית, מוציא בכל שנה חוברת ובה רשימת עדכנית של תרופות הכשרות לפסח. חולה שלוקח תרופה מסוימת ואינו מוצא אותה ברשימה, יכול להתייעץ עם רופאו אם יש תרופה גנרית (חיקוי תרופה ע"י יצרן אחר) כשרה. במידה ואין, יחזור לרופא וישאל האם יכול לעשות הפסקה של שבוע. במידה ולא יכול - חייב להמשיך לקחת את התרופה.

<u>ושוב!</u>

<u>כל הרשימה כולה (מלבד חד פעמי, חומרי ניקיון וקוסמטיקה) מתירה להשאיר את המוצרים אך כמובן שאין להשתמש בהם בפסח, אלא למכור במכירת חמץ .</u>

<u>...אחר הפסח</u>

לגבי קמח שנטחן אחרי פסח, מבקש הרב זריצקי למסור בקול ברור ולשרש הנהגה שאין לה שום מקור בהלכה.

מעולם לא היה פרסום של ועדי כשרות, על קמח שנטחן אחרי הפסח! כל המודעות בעיתונים על קמח שנטחן אחרי הפסח הם מטעם המאפיות והבד"צים מתנערים מפרסומים אלה.

יש חסידות אחת שמקפידה על זה והם טוחנים אחרי הפסח.

חשוב לשוב ולהדגיש שעל שטר המכירה של הרב אליישיב חותמים רוב המפעלים וכל מכירת החמץ נעשית כדת וכדין. וחלילה וחס לחשוב שמדובר בפויילעשטיק.

החמרה אחרת שהרב מזכיר היא של החזו"א, שלא קנה מהקמח הראשון בטחנה כי טען שמכיוון שכל השבוע הנפה והטחנה לא פעלו, הרי קיימת יש בעיית תולעים, ולכן לקח רק מהטחינה שלישית.

לסיכום: רצוי שבכל בית יהיו לקראת הפסח: מדריך הכשרות לפסח של בד"ץ העדה החרדית, רשימת התרופות של קופ"ח כללית שמוציא הרב רוזנברג, הספר שערי ימי הפסח של הרב יהודה טשזנר ומספר הטלפון ה"כשרופון" של כב' הרב יוסף זריצקי שמספרו- 054-8484044 בו ניתן לשאול ולקבל תשובה מיידית בכל הנוגע לשאלות כשרות לפסח ולכל ימות השנה.

